

DIRVA

NORI NURAMINTI EUROPIEČIUS

VICEPREZIDENTO KELIONĖ Į EUROPA TUR
RI PADEMONSTRUOTI WASHINGTONO NE-
SUMAŽĖJUSI DĖMESĮ SENAJAM KONTINEN-
TUI IR NURAMINTI BŪKSTAVIMUS, KAD
AMERIKIEČIAI, SIEKDAMI SUSITARIMO SU
SOVIETAIS, GALI IŠDUOTI EUROPIEČIŲ IN-
TERESUS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Kai prezidentas Kennedy, ieškodamas sovietų draugystės, pirmiausia patyrė smūgį — Berlyno Mūrą, jis į Berlyną pasiuntė viceprezidentą L. B. Johnsoną. Po šešių metų situacija pasikartojo. Prezidentas Johnsonas, pats nenorėdamas ir negalėdamas vykdyti, susirūpinusiems europiečiams nuraminti pasiuntė su jais pasikalbėti savo viceprezidentą Hubertą Horatio Humphrey.

Europiečius neramina dvi JAV užsienio politikos intencijos. Vietnamo karas nukreipė JAV dėmesį į pietryčių Aziją, o pastangos susitarti su sovietais dėl atominių ginklų nedavimo kitom valstybėm, atseit dėl dabartinio monopolio išlaikymo, verčia Europos valstybes, ypač Vokietiją ir Italiją (ir ne Europos valstybes kaip Japoniją ir Indiją), būkštauti, kad amerikiečių-sovietų atominės energijos kontrolė ilgainiui jas pavers tik trečiaeilėmis valstybėmis, priklausomomis nuo 'monopolistų' malonės.

Kai kada atrodė, kad Washingtonas, užimtas minėtom problemom, visai užmiršo savo sąjungininkus Europoje, kurie JAV turėtų būti svarbesni už vietnamiečius. Kiekvienu atveju, kaip mes jau čia kelis

kartus minėjome, Johnsono administracija, privertusi buvusį Vokietijos kanclerį Ludwigą Erhardą pirkti Amerikoje ginklų už 500,000,000 dolerių, privedė prie jo atsistatydinimo. Naujas kancleris Kiesingeris Washingtonui neturėjo jokių simpatijų. Jis net pabrėžė, kad vokiečiai, kurie tikėjo Amerikos draugiškumu, turėję karčiai nusivilti.

Rezultate 1) Kiesingeris gavo amerikiečių sutikimą, kad vokiečiai pirktų ne Amerikos ginklų, bet tik JAV išduos paskolas lakštus, (ką jiems jau siūlė Erhardas), 2) Bonną skubiai apilankė JAV delegatas Ženevos derybose su sovietais dėl atominių ginklų neišplėtimo sutarties Foster, kuris Kiesingerio vyriausybę painformavo apie derybų eigą ir pažadėjo nesiūlyti sovietams tokio sutarties teksto, kuris neturėtų vokiečių pritarimo (Erhardo vyriausybė apie derybų eigą visai nebuvo informuojama) ir 3) pats prezidentas Johnsonas Kiesingeriui parašė ranka 4 puslapių laišką. Tame laiške Johnsonas pabrėžė, kad Amerikai reikalinga vokiečių parama tiek pat, kiek vokiečiams Amerikos, ir pareiškė vilties netrukus asmeniškai susitikti su kancleriu Schauburgo pilies rūmuose.

Nespėjo Kiesingeris atsakyti į tą laišką, kai iš Washingtono atėjo pranešimas, kad prezidentas Johnsonas, kuris šį mėnesį važiuoja į Urugvajų Lotynų Amerikos prezidentų konferencijon, į Europą siunčia viceprezidentą Humphrey. Kiesingeris tada paskubėjo atsakyti, kad galutinai susitarus dėl amerikiečių ir britų kariuomenės Vokietijoje finansavimo, t. y. dėl padengimo dalies užsienio valiutos, kurią amerikiečiai ir britai išleisdžia Vokietijoje stovinčios kariuomenės reikalam, ir atsižvelgus į Vokietijos interesus atominės energijos srityje, nebūtų jokių kliūčių draugiškam išsiaiškinimui apie NATO ir Europos ateitį bei jos bendram planavimui.

Panaši situacija buvo ir yra Washingtono santykiuose su kitomis Vakarų Europos valstybėmis. Jas visas dabar turi nuraminti iškaltus viceprezidentas, kuris numato apsilankyti Haagoje, Romoje, Berlyne, Paryžiuje, Briuselyje ir du kartus Bonnoje — čia jis jau buvo kovo 29-30 dienomis neoficialiai JAV ambasadorių Europoje konferencijoje, o balandžio 6 ir 7 dienomis oficialiam vizitui Bonnai ir Vakarų Berlynui.

NEBĖRA PALECKIO

Nebėra Paleckio ir sovietinių "parlamentarų" delegacijos. Kovo pabaigoje įvyko Tarpparlamentinės Sąjungos pavasarinė sesija, Palmos mieste, Majorca saloj (Ispanijoje). Sovietų delegacijai šiuose susirinkimuose eilę metų pirmininkaudavo J. Paleckis. "Garsiausias" jo dalyvavimas buvo Australijoje... Po to, pereitą rudeni, jis dar pirmininkavo tai delegacijai Teherane, pavaduodamas netikėtai susirgusi pirmininką. Dabar toj delegacijoje buvo penki rusai ir pirmininkas — J. Peive, latvis. (Žr. Sov. Litva, kovo 23). (ELTA)

MIRĖ A. JURGUTIS

Kovo 17 d. mirė Kauno Medicinos Instituto normalinės anatomijos katedros vedėjas docentas Arturas Jurgutis, 58 m. amžiaus. A. Jurgutis baigė V. D. U. medicinos fakultetą Kaune 1939 metais, bet jau nuo 1947 metų buvo to fakulteto anatomijos katedros jaunesnysis laborantas ir nuo to laiko beveik nebebuvo išsiskyręs su ta katedra. (ELTA)

ISĖJO LEDAS...

Ledas Lietuvos upėse šiemet išėjo kovo pradžioje, bent dvi savaites anksčiau, negu paprastai. Tad ir potvyniai Lietuvos upėse šiemet buvo mažesni, negu vidutiniai. Žymiau patvinsios buvo tik mažosios upės, kurių vagos netalpios. (E)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus naujoji valdyba savo pirmame posėdy pasiskirstė pareigomis ir aptarė skyriaus ateities veiklos programą. Nuotraukoje naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: vicepirmininkas ūkio reikalams Kazys Matutis, išdėtininkė Filina Braumienė, pirmininkas Petras Vėbra, vicepirmininkas kultūros reikalams dail. Antanas Rūkštelė ir sekretorė Bronė Paplėnienė. V.A. Račkausko nuotrauka

Baltijos valstybių atstovai Anglijai akredituotų diplomatų sąrašė

Akivaizdžiai pasitvirtina D. Britanijos užs. reik. ministerijos patikinimai, kad Baltijos valstybės liečiąs vasario 13 d. paskelbtasis susitarimas su Sov. Sąj. dėl tam tikrų atsiskaitymų nereiškia Baltijos valstybių okupacijos pripažinimo de jure. Vienas iš regimųjų to pasitvirtinimo ženklų yra ir ką tik išleistas oficialus Londone akredituotų diplomatinių atstovų sąrašas, kuriame Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai tebėra prideramai įrašyti.

Kaip kalbamojo atsiskaitymo reikalams galės būti palieštas Baltijos kraštų D. Britanijoje saugomasis auksas bei kitos vertybės, dar nėra paaiškėję. Tas turas atsiskaityme galėtų būti panaudotas tik D. Britanijos vyriausybei ji tam tikslui konfiskavus, — vyriausybės potvarkiu ar tam tikrų parla-

mento išleistinu įstatymu. Tai yra susiję su eile dar neišspręstų teisinių klausimų.

Lietuvos atstovybė ir Anglijos lietuviai tuo reikalu veikliai susisieks su atitinkamomis įstaigomis ir su parlamento nariais. Vliko valdyba vienais keliais ir Baltijos Valstybių Laisvės Taryba (Baltic States Freedom Council) kitais šiomis dienomis irgi jau padarė bei darys atitinkamų žygių. Esamoji padėtis masinio pobūdžio veiksmų šiuo metu nereikalauja. (ELTA)

IS VISO PASAULIO

* VIETKONGO PARTIZANŲ 9-oji divizija išnaikinta, pakliuvusi į savo vadovybės propagandinių tikslų pinkles.

Komunistinė vadovybė Vietname, matydama, jog frontiniame kare laimėti prieš galinę Amerikos kariuomenę negali, nutarė paaukoti tūkstan-

čius savo karių gyvybių nors didesniai lokaliniai laimėjimai, kad pavelkų Amerikos visuomenę taikos derybų pusėn. Keliuose aštriuose mūšiuose šiomis dienomis žuvo 8,000 Vietkongo partizanai, jokio laimėjimo nepasiekę.

Amerikiečiams iki šiol vis dar nepavyko surasti bazės, kurioje randasi vyr. Vietkongo štabas. O jį saugo fanatiškiausi 70-sios divizijos daliniai.

* DIDŽIŲ TELEVIZIJOS stočių artistų ir pranešėjų unijos streikas tęsiasi, programas užpildant filmomis ir būtinus pranešimus darant stočių vadovybės nariams.

Unija, tarp kitko, reikalauja 325 dol. savaitinės algos pranešėjams ir didesnio nuošimčio iš skelbimų.

* STREIKUI RUOŠIASI ir didžioji "teamsterių" — sunkvežimių vairuotojų — unija. Unijos nariai daugelyje vietovių dede balsų dauguma jau pasisakė už streiką, jei sunkvežimių bendrovės nenusileis derybose unijos reikalavimams.

* SPECIALIOS JAV kariuomenės patarėjai dalyvauja Bolivijos kariniuose veiksmuose prieš apsuptus komunistų partizanus.

Latvių Bendruomenės Chicagoje kovo 4 d. suruoštame priėmimo Illinois senato ir kongreso atstovai perdavė Illinois kongreso priimtą deklaraciją, kurioje pasisakoma, kad Pabaltijo valstybėms būtų suteikta nepriklausomybė. Priėmimo dalyvavo ir Lietuvių Bendruomenės atstovai. Nuotraukoje: LB Centro valdybos pirm. J. Jasaitis, senatorius E. Bennet, kongresmanas J. Wolf ir LB Chicago's apyg. vicepirmininkas K. Avižienis. V. Noreikos nuotrauka

-- Kas yra taika, mano sūnau? Mao Tse-tungas sako, kad tu gal būt žinosi, kai būsi 40 metų amžiaus!...

PASKUTINIS POSĖDIS (2)

Ministeriai susirinko naktį į prezidentūrą svarbiam posėdžiui — apsvarstyti sovietų ultimatumą...

Šiomis dienomis iš spaudos išėjo buvusio Lietuvos žemės ūkio ministerio Juozo Audėno atsiminimų knyga "Paskutinis posėdis", kurioj pasakojama apie Lietuvos laisvos vyriausybės paskutinius sprendimus ir tą istorinį posėdį, kada buvo svarstomas sovietų ultimatumas.

Čia spausdiname iš knygos "Paskutinis posėdis" vieno skirčiausio ištrauką. Knygą išleido leidykla Romuva. 278 psl. Kaina \$4.00. Galima įsigyti Dirvoje.

Tai paprasti, visiems žinomi ir suprantami dalykai. Iš prezidento buvo laukta ko nors daugiau, negu įrodinėjimų, kad sovietai neturi teisės kitiems tautoms vidaus reikalus. Būtų buvę pravartu išgirsti galimos okupacijos įvertinimo, pasirodymo gelbėti tai, kas dar galima išgelbėti, be to, ir tolimesnės Lietuvos padėties įvertinimo. Deja, tokios analizės jis nepadarė, Matyti, ir jis pats tokių klausimų nebuvo anksčiau nei svarstęs, nei pergalvojęs. Labai gaila, kad tame posėdyje nebuvo užs. reik. min. Urbšio, kuris, nors ir panašius samprotavimų vyriausybei niekada nebuvo dėstęs, bet vis tik atsargumui dėlei, 1940 m. geg. mėn. paskyrė Stasį Lozoraitį (Lietuvos atstovą Romoje) diplomatinio šefu, galimos Lietuvai nelaimės atveju. Jo pavaduotojais buvo paskirti Jurgis Šaulys ir Petras Klimas. Apie šį patvarumą vyriausybės nariu nebuvo painformuoti. Aš apie tai sužinojau tik po karo, gyvendamas Vokietijoje. Labai gaila, kad Urbšys tokio klausimo neįnešė į jokių vyriausybės posėdį, nors apie tai ne kartą kairiųjų ministrų buvo užsiminta. Ar tokį paskyrimą telegramos keliu Urbšys padarė grynai savo iniciatyva, ar su prezidento ir min. pirmininko žinia, nežinia. Turbūt, tas liks dar kuriam laikui paslaptim.

Gaila, kad posėdyje nedalyvavo ir E. Galvanauskas, kuris, gal būt, buvo geriausiai pažinęs ne tik krašto vidaus reikalus, bet ir valstybės padėtį tarptautiniuose santykiuose. Jis, nors ir staiga užkluptas, pajėgavo bet kurį klausimą giliai ir sumaniai analizuoti.

Po prezidento kalbos, kaip ir reikėjo laukti, paėmė žodį min. pirm. pavaduotojas K. Bizauskas, gana energingais ir trumpais žodžiais pasisakydamas, kad ultimatumą reikia priimti. Jis klausė, kodėl dar iki šiol neatsistatydinęs min. pirm. Merkys, kas tokioje padėtyje būtų visai suprantama?

Nemaloniai nutiekė posėdžio dalyvius toks energingas Bizausko pareiškimas dėl Merkio neatsistatydinimo, nes tai buvo visai ne laiku ir ne vietoje.

Kas dėl Skučo ir Povilaičio atidavimo teisman, tai būsiąs paprastas formalumas, nes juos tardysiąs Lietuvos tardytojas ir teisias Lietuvos teismas.

Panašiai pasisakė ir Merkys.

A. Smetona į tai tuoj reagoavo, kad jis, kaip resp. prezidentas, šito nedarysiąs.

K. Bizausko karšta ir energinga kalba, reikalaujanti, kad Merkys atsistatydintų, atrodė, lyg lengvapėdiška pažūtra. Argi sovietų ultimatumą reikia vertinti, kaip Merkio vadovaujamos vyriausybės nevykusią politiką? Sov. S-gos atžvilgiu? Bizauskas negalėjo nežinoti ko nors apie Maskvos — Berlyno sutartį Lietuvos sąskaiton. Be to, jis nuo pat Nepriklausomybės atstatymo akto paskelbimo, kurį ir pats pasirašė, visą laiką buvo valstybinio gyvenimo viršūnėje, ypač tarptautiniuose darbuose.

Po Bizausko kalbos ir Smetonos replikos užstojo dar nejauskėnė tyla. Dabar jau turėjome trijų, daugiausiai politikoje patyrusių, vyrų visai skirtingas nuomones. Tas dar labiau kėlė nervų įtampą, dar labiau vertė susikaupti, dar labiau kontroliuoti savo mintis ir jausmus, dar giliau pažvelgti į Lietuvai grėsiančią prarają. Kiekvieną posėdžio dalyvį kankino žaibo greitumu pralekiančios mintys. Kaip reikia pasisakyti, ką tavo žodis ar nusistatymas turi reikš-

ti, ką jis gali nusverti? O svarbiausia, kokios bus pasekmės? Klausimas didelis, baisus, reikalingas svaraus ir labai greitą sprendimą dėl visos tautos, dėl savo valstybės ateities ir jos tolimesnio likimo.

Mano supratimu, svarbiausias sovietų ultimatumo reikalavimas buvo įsileisti neribotą raud. armijos skaičių. Įsileisti, be pasipriešinimo -- bus okupacija, nesutiksi įsileisti -- bus karas ir visvien okupacija, nes karą laimės sovietai.

Laikantis tik principo, neabejotinai reikia nuo užpuoliko gintis visomis turimomis priemonėmis, įjungiant visą tautą į krašto gynybą. Karą pradedantys turi laiko pergalvoti ir apsvarstyti ne vien kaip ir kada karą pradėti, bet, svarbiausia, ir kaip jį užbaigti. Tačiau stailgiai užpultoji Lietuva buvo prispausta prie sienos Vokietijos, kuri tuo metu kariavo su didele pasaulio dalimi. Vokietija nebūtų mums padėjusi, o iš kitur ne tik pagalbos, bet ir gero žodžio neteko laukti. Beliko tik du galimi keliai:

a) gintis nuo užpuoliko savo turimomis jėgomis, ar

b) žiūrint karo eigoje galimų netolimų įvykių, pasiduoti, kad tauta kuo mažiau nukentėtų.

Teko apsispręsti ne dėl įvykio pradžios, bet dėl jo pabaigos ir galimų pasekmių.

Man tuojau prieš akis praibėjo I Pas. Karo baisūs krašto sunaikinimo vaizdai. Būsimasis karas su sovietais būtų buvęs kuras modernesnis ir daug daugiau naikinantis. Šiuo atveju, karas turėjo būti visuotinas. Jei gintis nuo užpuoliko, tai reikia gintis iki paskutiniųjų. Būtų reikėję ne tik aktyviają kariuomenę, kurios mes tada turėjome tik apie 20,000 vyrų (mažesnę skaičių, negu krašte buvusios sovietų įgulos) tuojau sukelti, bet pašaukti kovon šaulius (apie 70,000), visą jaunimą ir visą tautą, -- jos pajėgiausią dalį.

Kariauti prieš bolševikus būtųėjusi visa tauta, jei tik ji būtų buvusi pašaukta. Bet šitame visuotiname kare su šimteriopai didesniu priešu negalėjo būti jokios apsigynimo vilties. O tokio karo pasekmės būtų buvusios neišpasakytai baisios.

Tautos ar valstybės apgynimui, jei jis kiek įmanomas, gali būti aukojama daugiausia, negu pusė krašto gyventojų. Bet, ar verta tokia didelė auką atiduoti, kuomet prieš akis stovi ne pergalės viltis, bet aiškus ir visiškas pralaimėjimas?

Šioje vietoje tenka truputį nukrypti į šalį, į tarptautinę ano meto padėtį, didelę dalimi lėmusią vyriausybės apsisprendimą.

II Pas. Karas jau buvo gero kaimi įsibėgėjęs. Lenkija jau 1939 metais buvo sužlugdyta. Visą 1939-40 metų žiemą Vakarų fronte buvo ramu. Britai net nesukibėjo ginkluotis, rodos, lyg neatspėdami Vokietijos karo tikslų ar neįvertindami jos karinio pajėgumo.

Vokietija vėl pajudėjo 1940 m. pavasarį, užpuodama Skandinaviją. Balandžio pradžioje be kliūčių perėjo Danijos sieną, o balandžio 8-9 d.d. vokiečiai peržengė ir Norvegijos sienas. Nors norvegai ir gynėsi, bet netrukus visas kraštas buvo užimtas.

Apsitvarke su Skandinavijos pusiasaliu (Švedijos neliesdami), vokiečiai kartu su Suomija planavo bendrą žygį prieš sovietus.

Gegužės mėnesį pagyvinus karo operacijas ir Vakarų fronte, vokiečiai peržengė Prancūzijos įsivertinimus -- garsiąją Maginot liniją, pasaulyje moderniausia tvirtovę, kartą užimda-

mi ne tik Prancūziją, bet ir Belgiją su Olandija.

Tuo metu, kai buvo baigiama užimti visa Prancūzija, keliu mūsų ministerių su kitais valstybės pareigūnais, atsitiktinai Min. Tarybos patalpose susitikus, privačiame pasikalbėjime buvo ilgai ir atvirai diskutuota ir tolimesnė ano meto karo padėtis. Idomu, kad devynių asmenų, dalyvavusių tame pasikalbėjime, nuomonės visiškai sutapo galutinėje išvadoje, kad Vokietija karą jau pralaimėjo, nežiūrint tuometinio Vokietijos triumfo. Mums atrodė, kad Žlugus Prancūzijai, sukils visos pasaulio jėgos gelbėti nuo vokiečių. Tarp gyvųjų savo nuomonę pareiškusių buvo A. Merkys, V. Mašalaitis, dr. K. Jokantas, E. Galvanauskas, gen. V. Vitkauskas, inž. J. Augustaitis, K. Bizauskas ir aš.

Šis visiškas nuomonių sutapimas man padarė didelį ir neišdildomą įspūdį. Mat, turiu savotišką pažiūrą į kolektyvinės nuomonės susiformavimą, kuomet ji formuojama be jokių vidinių ar kitų tendencijų, kuomet ji yra visai laisva nuo bet kurių įtakų, norų, baimes ir pan. Jeigu klausimas kolektyve laisvai svarstomas, dėl jo laisvai reiškiama nuomonės, panaudojami prieš ir už vispasiški argumentai, tuomet daugumos nuomonės padarytas nutarimas ar tik pasisakymas yra teisingas. Tos diskusijos mano tokią nuomonę dar labiau sustiprino.

Be to meto Lietuvai buvo ir kita karo pusė, kuri buvo daug real esnė, negu įsitikinimas, kad Vokietija karą pralaimės. Toji kita pusė mums buvo virtusi beveik realiu faktu: tai Vokietijos — Sovietų Sąjungos karo galimybės, dėl kurių Lietuvoje, tur būt, niekas neabejojo. Tai buvo visai atvira prielaida, nežiūrint visų nacių — bolševikų "draugiškų" ir "nepuolimo" sutarčių. Tradicinis vokiečių ieškojimas erdvės Rytuose (Drang nach Osten) Hitlerio koncepcijoje buvo jau per daug stipriai sukoncentruotas. Juk ne dėl ko kito Hitleris ir karą pradėjo, kaip tik dėl erdvės.

Ministerių Tarybos posėdžiuose buvo įprasta, apsvaresius visus darbotvarkės punktus, išklaupti užs. reik. ministro informacinius pranešimus. Be to, Urbšys dažnai

paskaitydavo ir mūsų atstovų svetimos valstybės pranešimus. Bet svarbesnius pranešimus jis duodavo min. pirmininkui.

Kartą gegužės mėn. Merkys ir aš važiuojame iš Kauno į Vilnių greitąja automatica. Norėjome vietoje susipažinti su atbėgusių internuotųjų lenkų esama padėtimi ir jiems teikiama Tarpt. Raud. Kryžiaus pagalba. Kartu turėjome aplankyti ir Lietuvos agronomų suvažiavimą. Nors kelionė tetruko tik 1 val. 10 min., visvien Merkys išsiėmė ilgoką laišką ir davė man paskaityti. Tai buvo mūsų atstovo Berlyne Kazio Škirpos pranešimas. Su dideliu įdomumu perskaičiau mūsų nepaprasto pasiuntinio ir įgalioto ministerio išsamų pranešimą, pilną aktualijų ir svarstymų. Kadangi Škirpa jau 10 metų buvo išbuvęs Berlyne, jis turėjo labai plačias pažintis ir geras informacinius šaltinius tiek kariniame, tiek diplomatiname sektoriuje. Todėl ir jo pranešimai būdavo svarūs ir išsamūs.

Merkys tą pranešimą jau buvo skaitęs. Greitomis pasidalinome mintimis. Atrodė neabejotina, kad Sovietų Sąjungos -- Vokietijos karas nebe už metų, o tik mėnesių. Kiek Vokietijos žygis palies Lietuvą, per kurią jie neabejotinai praeis, nebeteko diskutuoti, nes traukiny įvažiavo į Vilniaus stotį.

Toji prielaida, kad vokiečių -- rusų karas neišvengiamas, man buvo lyg ir orientacinis tolimesnės tarptautinių įvykių perspektyvos taškas, svarstant sovietų duotąjį Lietuvai ultimatumą.

Bet grįžkime atgal į prezidentūroje įtebesįsiantį vyriausybės posėdį.

Kadangi, kaip anksčiau minėjau, pagrindinis ultimatumo reikalavimas buvo įsileisti neribotą raudonosios armijos karių skaičių, todėl aš, paprašęs žodžio, apie tai ir tekalbėjau. Aiškinau, kad mūsų pasipriešinimas ginklų iššauktų karą su sovietais, per kurį Lietuva nepaprastai daug nukentėtų. Būtų išnaikinta daugybė gyventojų, būtų sugriauta daug kas, ką per 22 nepriklausomo gyvenimo metų esame pastatę ir sukūrę. Kartu būtų sunaikintas ir šimtmečiais kurtas lietuvių tautos kultūros lobis. Juk apsiginti patiems nėra jokios vilties. Gauti pagalbos iš svetur -- dar labiau beviltiška. Krašto viduje turime didelę svetimos kariuomenės įgulą. Esame ne tik iš visų pusių prieš apsupti, bet ir krašto viduje prieš ginkluotosios pajėgos yra pranašesnės už mūsų. Šiame didžiųjų pasaulio galybių kariniame žaidime mūsų pagrindinis uždavinys būtų iš-

saugoti kraštą nuo karinio sunaikinimo ir tautą savoje žemėje.

Kalbėdamas toliau, pasakiau, kad reikia skaitytis su visai aiškia ir labai žiauria sunaikinimo realybe, kuri ištiks Lietuvą ir jos gyventojus, išėjus į žinomai pralaimėtiną karą, nors jis ir būtų apsigynimo karas. Be to, turėdamas galvoj tarptautinę padėtį, pasisakiau, kad šitokios sąlygose kariauti negalima ir todėl ultimatumą reikėtų priimti be karinio pasipriešinimo.

Kai Lietuvos pasienyje buvo sutraukti dideli Sovietų Sąjungos kariniai telkiniai, kai mūsų krašto viduje svarbiausiose vietose buvo sovietinių įguldidesnės ginkluotos pajėgos, negu mes turėjome savo kariuomenės, kai Vokietijos kariuomenė supo Paryžių, ir kai tebeveikė Berlyno — Maskvos nepuolimo ir karo reikalams medžiagų tiekimo "ašis", ar tokiose sąlygose galėjo Lietuva ne tik pergalin-gai, bet bent šiek tiek efektingai gintis prieš Sovietų Sąjungos karinį užpuolimą? Aišku, kad ne.

Šių dienų akimis žiūrint, Lietuva ne tik galėjo, bet ir turėjo (aš ir tada buvau tos pačios nuomonės) pasipriešinti 1939 metų Vokietijos puolimui Klaipėdos kraštą atplėsti. Tiesa, tuomet vokiečiai galėjo užimti visą Lietuvą. Reiškia, okupacija būtų prasidėjusi bent 15 mėnesių anksčiau. Bet tas pasipriešinimas prieš Vokietiją, kol dar nebuvo prasidėjęs Antrasis Pasaulinis Karas, būtų pasauliui padaręs nepaprastai didelio įspūdžio. Galimas dalykas, kad dėl tokio žygio ir šiandien Lietuva galėtų turėti nemažiau laisvės už Lenkiją.

Efektingesnis pasipriešinimas galėjo būti ir 1939 m. rudenį prieš sovietinių karinių įgulių į kraštą įleidimą, atsakius pasirašyti Kremliaus primetamą "savitarpinės pagalbos" sutartį, kol sovietai Lietuvos pasienyje neturėjo sutelktų didesnių savo karinių pajėgų. O jei bent šiek tiek būtų buvusi realesnė visų Pabaltijo valstybių politika, kuomet net ir jų kariniai štabai turėdavo bendrą konferencijų, pasipriešinimas sovietinių įgulių įvedimui galėjo būti labai efektingas.

Po manęs paėmė žodį gen. K. Musteikis. Kalbėjo trumpai, nedėstydamas nė gynyimo planų, nė karo padarinių. Jis, pritar-damas prezidento nuomonei, pasisakė, kad jei raud. armija žengsianti per Lietuvos sieną, turėtume gintis ginklu.

Po jo kalbos, prezidentas paklausė šviet. min. dr. Jokanto ir valstybės kontrolieriaus Šakenio nuomonės. Abu visai trumpais žodžiais pasisakė: "Vistiek reikia pasipriešinti".

Susisiekimo min. Masilūnas

pateikė naują pasiūlymą, kuris buvo maždaug taip pasakytas: "Efektingai pasipriešinti neįmanoma. Reikia sovietams pasiųsti protestą dėl sudarytųjų sutarčių laužymo ir visai vyriausybei pasitraukti iš Lietuvos".

Dėl šio pasiūlymo niekas nė žodžio nepasakė, o prezidentas praleido jį lyg negirdomis.

Teisingumo min. Tamošaitis savo nuomonės visai nepasakė.

Atrodė, kad visi kalbėtojai nesulė geriausios išeities, o tik jos ieškojo.

(Bus daugiau)

Juozas Audėnas "PASKUTINIS POSĖDIS". Atsiminimai iš Nepriklausomos Lietuvos paskutiniųjų dienų. 278 puslapių, didelio formato, kaina 4 doleriai. Išleido ROMUVA, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421. Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

HELP WANTED MALE

STRUCTURAL ENGINEER

Highly regarded AAA-1 General Contractor has opening for well-qualified structural engineer with minimum of 5 years' experience and some background in architectural engineering desired. College degree not essential. Young and progressive management. Profit sharing and pension plan plus usual benefits. Salary open. You will work on the design and drafting of substantial industrial and commercial assignments. You and your family will live in a revitalized community with just 2.5% unemployment... two universities, three colleges, two prep schools and top-flight public schools... attractive neighborhoods and exceptional recreational facilities. Send resume to: Val Olschewsky, Vice-President, Sollitt Construction Co., Box 87, South Bend, Indiana 46624. (37-40)

MILLING MACHINE OPERATOR

Day shift. Must have Milling Machine Shop experience. Liberal company benefits. High hourly pay. Apply in person.

NEW ERA MFG. CO.

33 Central Ave., Hawthorne, N. J. 201-427-7000
An Equal Opportunity Employer (37-43)

Wanted at once 1st Class Skilled or Semi Skilled MECHANICS. Afternoon shift. Ambitious, sincere men, with some experience. Operating 1 or more of the following: RADIAL DRILLS, ROTARY GRINDERS, & HORIZONTAL MILLS. Good starting pay with exc. fringe benefits. Only conscientious men who prefer steady employment need apply in person. ALMO MANIFOLD & TOOL CO., 11444 Kaltz, Warren, Mich. (37-43)

WANTED EXPERIENCED

CONTINUOUS Form Collator Operator Experienced, to head department and train tab form operators. Good take charge man needed. MIDWEST ROTARY MANIFORMS COMPANY
Caro, Michigan 48723 (37-46)

Naudojame šį kalendorių nuošimčių apskaičiavimui.

Balandžio mėn. atidare taupymo sąskaitą ar ją papildė iki 10 dienų — gaunate nuošimčius nuo 1 d.

Mes padedame jūsų pinigams augti saugiai ir su didžiausiu bankams nuošimčių, 4%, metus, apskaičiuojant ir išmokant kas pusmetį, sąskaitoms, išlaikytoms bent metų ketvirtį.

Taigi, davę 10 papildomų taupymui dienų, prašome naudotis — kiekvienoje iš 78 Cleveland Trusto įstaigų.

Cleveland Trust

OHIO DIDŽIAUSIAS BANKAS

Federal Deposit Insurance Corporation Narys

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Knygos, knygelės...

Nidos Knygų Klubo savininkams Daunorams po ilgesnės kelionės grįžus į Londoną, gavome pranešimą, kad išsiųsta dar viena siunta Br. Railos knygos "Laumių Juosta", kurios nekantraudama laukia visa eilė tų knygų užsisakiusių Dirvos skaitytojų. Tai viena iš tų knygų, kurios neužilgo laukia ženklas -- "išparduota". Nidos Knygų Klubas gali pasididžiuoti tuo, kad jau visa eilė išleistų knygų paženklinta tuo ženklu.

Leidėjams sunku iš anksto numatyti leidžiamos knygos pasisekimą. Gal todėl jie ir yra atsargūs su tiražu. Bet pastaruoju metu paaiškėjo ir taip jau aiški turėjęs būti dalykas, būtent, kad gera ar ne taip jau gera knyga, bet svarbu ir tai, kaip ji pristatoma visuomenei. Pasirodo, visuomenė neužkliūva už liaupsinimų prikabinėtos meškerės, bet ieško to, kas knygoje gali būti įdomaus, intriguojančio. Knyga gali būti silpnai literatūrinis atžvilgiu, bet daug kam įdomus jos turinys. Knyga gali būti rašytojo fantazijos vaisius, bet jos fabula artima skaitytojo širdžiai... Yra knygų, atgavinančių senas anų laikų emocijas, prisiminimus, yra jų sukeliančių diskusijas, iškylančių naujų faktų mūsų nesenos istorijos momentams paryškinti.

Todėl ir negalima sakyti, kad žmonės knygų nepirka. Jei jų nepirkty, pranciškonai nesigailėtų per mažą tiražą išleisdami lietuvių gramatikos angliskai kalbantiems, Nida ir Br. Raila, per mažą tiražą išleisdami "Laumių Juostą". J. Bačiūnas savo leidžiamoms knygoms nepasigaili popieriaus ir V. Šliogerio prisiminimai apie Ant. Smetoną neapsinėdulkėmis. Reikia tikėtis, tokį pat pasisekimą turės šiomis dienomis į knygrišką atiduodama M. Jankaus monografija, taip pat leidžiama J. Bačiūno. Beletristikoje pastaruoju metu susidomėjimas parodyta N. Mazalaitės "Miestelis, kuris buvo mano" ir A. Barono "Trečioji Moteris".

Grįžtant prie memuarinės srities, laukiamas gyvas J. Audėno knyga "Paskutinis Posėdis" susidomėjimas.

Taip galėtume minėti visą eilę knygų, kurių išnykimas iš leidyklų rodo, kad visuomenė nėra linkusi taip lengvai pasiduoti toms sugestijoms, kad žmogaus kultūringumo laipsnis priklauso vien nuo to, kiek jo namų lentynose prikrauta knygų. Visuomenė turi teisę į pasirinkimą, tuo pačiu nurodant ir leidėjas, kad visų ir bet kurių knygų išpirkimas nėra jokia prievolė.

Šia proga norėjome tik keliomis mintimis pasidžiaugti bent tuo, kad Dirvos vaidmuo lietuviškosios kūrybos pristatyme mūsų visuomenei turi savo reikšmę. Lygiai kaip savo reikšmę turi pristatymas ir visų kitų kūrybinių darbų ir pastangų.

'KINTAMOJI MEDŽIAGA' DEPUTATUOSE

Iš 290 į Vilnių netrukus sušauksimų deputatų tik 91 (31,4%) bus nebe naujokai to sovieto susirinkime. Daugumą iš tų nenaujokų yra sovieto "kietasis branduolys", — kai kurie "išrenkami" jau ketvirtą ar net penktą kartą. (Tik Paleckis ir Gedvilas iš to branduolio

jau iškrito). O daugiau kaip du trečdaliai deputatų visada yra "kintamoji medžiaga": pasigardžiuoja deputato titulu ketverius metus, nuvažiuoja per tą laiką keltą kartą Vilniun dienai kitai, o paskui turi užleisti vietą kam kitam. Ne nuo jų valios ir noro pareina, kan-

BASANAVIČIUS GRĮŽTA

Kiekviena tauta turi vyrų, turi mokslo, meno ir visuomenės žmonių, kurie nuolat į jos gyvenimą grįžta. Istorijos ratas apsivertė, kurį laiką tie žmonės būna lyg pamiršami, o paskui, žiūrėk, jų veidai ir vėl prašvinta. Be abejonės, jie yra stiprybės ir atsigalvinimo šaltinis tautų gyvenime.

Lietuvių tautai vienas iš tokių vyrų yra dr. Jonas Basanavičius, Lietuvos atgimimo patriarchas. "Dr. J. Basanavičius yra mums šiandien šventas vardas; tuo vardu prasideda naujosios Lietuvos atgijimas, jos ryšas, su tuo vardu pinasi ir visas tolesnis mūsų gyvenimas. Dar neturime žmogaus daugiau už jį padariusio naujai Lietuvai", — taip apie dr. J. Basanavičių 1921 m. rašė lietuvių rašomiosios kalbos tėvas Jonas Jablonskis.

Ši m. vasario 16 d. sukako 40 metų, kai dr. J. Basanavičius mirė ir buvo palaidotas Rasų kapuose, Vilniuje. Ta proga literatūros istoriko rūpestingumu ir objektyvumu dr. J. Basanavičiaus paveikslą savo paskaita atkūrė dr. Vincas Maciūnas kultūriname subatvakary, kuris buvo surengtas Bostone, ALTS-gos namuose, kovo 18 d. vakare. Atspausdinta kuriame nors žurnale ar išleista atskiru leidiniu, dr. V. Maciūno paskaita būtų gaivi versmė dr. J. Basanavičiui ir jo gyvenamam laikui pažinti. Čia tėra du-

dama tik viena kita: dr. V. Maciūno paskaitos ištrauka.

"Savaime iškylo klausimas, — kalbėjo dr. V. Maciūnas, — o kaipgi yra su dabartiniais laikais. Suprantama, kad patriotinėje išeivijoje ir sovietų cenzūruojamoje Lietuvos spaudoje Vasario 16 akto signataras negali būti vienodai vertinamas. Bet gi viena sąvoka, apibūdinanti tiek vienus, tiek kitus pažintus, gal yra daugiau ar mažiau bendra. Basanavičius darosi neaktualus.

Žinoma, Basanavičius yra stambus ir iš Lietuvos istorijos sunkiai išbraukiamas vardas, todėl dabartinėje Lietuvoje jis anaipol nebentylimas, pvz., literatūros ar bendrosios istorijos veikaluose. Bet gi didesnio dėmesio jam nebeskiria ma, jo gyvenimas ar raštai plačiai nestudijuojama, monografijų ar net stambesnių studijinių straipsnių jam neskiriama.

Čia pas mus Basanavičius ir gi vis mažiau besidomima. Tiesa, šeštadieninių mokyklų vaikų sąsiuviniai puošiami Basanavičiaus atvaizdais, vadovėliuose jis platokai ir su pagarba minimas, bet šiaip jau spaudoje jo vardas retai tepasirodo.

Tai nieko nustatys. Juk nuolat iškylo opūs kasdienių problemų, kurios pilnai užima mūsų aktyviosios visuomenės (deja, vis tįrstančios) dėmesį, kad beliktų laiko, pajėgų, pagaliau, net ir noro minėti senus, dabar nebeaktualių dalykus, kuriuos kai kas net ir suniekina "archyvinės lietuviybės" vardu.

Betgi, antra vertus, būtų klaidinga kasdienio aktualumo masu vertinti istorinius reiškinius ar asmenis. Dienos problemos, dėl kurių ne kartą sugadinama daug kraujo, o dar daugiau rašalo išliejama (ar teisingiau: mašinėlė pritarškina), po metų kitų gali tapti, ir dažnokia tampa visai neaktualios, net pamiršamos. Tuo tarpu svarbūs istoriniai įvykiai bei asmenys nepamiršami. Jie, žinoma, gali būti primiršami, bet išliks ir ilginiui vėl iškylo."

Dr. V. Maciūnas savo paskaitoje naudojo visą eilę pasisakymų apie dr. J. Basanavičių, kuriuos viena ar kita proga viešumoje paskelbė jo amžininkai ir vėlesnių kartų vyrai. Čia duodama atranka tik vieno kito būdingesnio žodžio.

Štai Pranas Mašiotos 1893 m. Varpe, taigi vos 10 metų tepaėjus nuo Aušros pasirodymo ir dar tada, kai nei 1906 m. Vilniaus Seimo, nei Vasario 16 d. akto ne numatyti nebuvo galima, jau skyrė Basanavičių prie žymiųjų tautos vyrų, kurių "darbai vistic pasilieka dėl istorijos rašytojų tuo pat, kuomet keleivio kryžkelio stulpai: pagal jų darbus istorijos tyrinėtojas atranda tą vieškelį, kurio laikėsi tauta savo praeities kelionėje; o dėkinga tauta ilgai neužmiršta tokių Apvaizdos išrinktųjų".

Dr. V. Maciūnas prie tų Pr. Mašiotos žodžių jungia taiklų pastabą: "Ir tikrai, tas vieškelis, kuriuo tauta drauge su Basanavičiumiėjo, vedė tiesiai nuo Aušros per Vilniaus Seimą ligi Vasario 16".

Dr. Vincas Kudirkas, pagalano laiko madą pakrypsinęs autėjimas ir lenkybė, bet po Aušros netrukus pradėjęs ryžtingai skambinti Varpu, taip rašo: "... gavau Nr. 1 Aušros. Žiūrui, ant pirmutinio puslapio stovi Ba-

Lietuvos patriarchas dr. J. Basanavičius

sanavičius. Pranašas -- pamisiu tada apie Basanavičių jau lietuviškai... Ta valanda antrojo užgimimo per daug yra svarbi mano gyvenime, kad galėčiau ją užmiršti. Negaliu taipogi užmiršti... kad už tą valandą esu kaltas Basanavičiui".

J. Jablonskis savo raštų I tome, 281-282 pusl. taip kalba: "Basanavičiaus 'Ausra', -- jo mintys, kalba ir žodžiai, -- kaip perkūnas trenkė pasirodžiusi mūsų tarpe ir tuoj išblaškė visus... abejojimus ar svyravimus. Man toji naujojo mūsų gyvenimo pradžia, tas naujosios evangelijos žodis, mūsų pačių raštu išreikštas, didžiausią padarė įspūdį ir aiškiai pastūmėjo mane, kaipir mano draugus į naująjį darbo kelią. Jau visur, rodos, ypač Lietuvoje atsiskleidė atostogomis, -- tarp jaunųjų vargonininkų, mokytojų, kunigų ir kitų to laiko krašto švyturėlių, -- ėmėm visi drąsiai apie tą 'Ausros' evangeliją kalbėtis ir, jos išjudinti ir suraginti, kane-ką nauja daryti svarstyti..."

Vėliau gyvenimo aplinkybės mane ir vieną kitą mano draugą vėl buvo kurį laiką iš vagos išvariusios, bet vis dėl to tas didysis J. Basanavičiaus 'Ausros' pastūmėjimas, padrasinimas ir suraginimas buvo mums per visą mūsų amžių reikalingas, reikšmingas...

Dėkui, be galo dėkui už tą suragininimą Tau, pirmasis ir didysis aušrininke! Tu esi mūsų būdines. Jei nedaug esam padarę, Tavo išbudinti ir sukelti iš miego, ne Tu esi kaltas..."

Antanas Smetona 1922 m. Švietimo Darbo nr. 3-6 (kai buvo minima dr. Basanavičiaus 70 metų sukaktis) taip rašė: "... dr. Basanavičius sekė ir lydėjo lietuvių atgijimą nuo Aušros gaidynės ligi pat Nepriklausomos Lietuvos atgimimo, ir jį lydėjo ne iš šalies žiūrėdamas, ne vien gėrėdamasis atgijimo pažanga, bet auklėdamas kartą iš kartos, pats derindamasis į mūsų tautinės sąmonės ūgį, tačiau niekur ir niekuomet nenustodamas savo ypatingos asmenybės. Jis vedė minia, buvo jos priešakyje ir nedingo minioje. Numetęs šalin visus asmens reikalus, jis nepailsdamas dirbo tautos darbą; įsimylėjęs Lietuvą, keldamas ir guldamas apie ją

svajoja. Jei Maironį galima pavadinti pranašu, kurio ugninga daina, skrajodama po Lietuvą, kilniais mūsų praeities paveiklais ir skaisčios ateities ilgesiu žadino priaugančio jaunimo sąmonę, tai Basanavičių reikia laikyti lietuvių tautos atgijimo patriarcha. Jo paviršius vilioja menininko paišelį, jo vidus -- jo siela vilios lietuvių atgimimo istoriko plunksną. Jo portretas ir jo biografija -- graži praklausas asmens sintezė".

Vincas Mykolaitis - Putinas Židiny, kurį jis tada redagavo, 1927 m. (Židinio Nr. 2., pusl. 89) paskelbė dr. Basanavičiaus nekrologą, kuris ir dabar savo tiesos neprarado:

"Vasario 16 d., kada Lietuvių tauta šventė savo valstybės nepriklausomybės sukaktuvės, Vilniuje mirė Jonas Basanavičius.

Didelio žmogaus mirtis ir tautos džiaugsmas dėl jo žygio laimėjimų paverčia šitą dieną gilios ir gūdžios paslapties simboliu.

Lygiai prieš pusę metų lydint į kapus Petrą Vileišį, Jonas Basanavičius savaime stovėjo aktyse. "Basanavičius, rašėme tada, -- "Aušros" romantikas, ligi šios dienos svajungis žvilgsniu pro melsvas ūkanas kontempliuojąs tautos praeitį ir ateitį, į vieną garbės aureolę gas supindamas".

Basanavičius įspėjo Lietuvos milžinkapių paslaptį, nugirdo Prabočių kaulų balsą ir apreiškė jį naujam gyvenimui bundantiems.

Jisai atsinešė pasaulinį didį atmintį ir iš amžių sutimų išgrobė žavintį mitą apie garbę, kurie manė save vergais esant.

Jisai, kaip šviesus Dangaus Pranašas, savo tautai apreiškė prisikėlimo žinią -- ir grįžo amžinai budėti savo žemės Probočių kapuose".

Pats dr. V. Maciūnas, daugeliu požūrių pažvelgęs į dr. J. Basanavičių, savo paskaitoje kalba: "Prof. Vaclovas Biržiška išsamiai Lietuvių Enciklopedijos straipsnyje rašė, kad Basanavičius kaip "moralinis lietuvių prezidentas" stovėjęs aukščiau už partijas ir visur buvęs keliamas pirmo vieton, kai tuo ar kitu būdu reikėjo reprezentuoti lietuvių tautą. Neeilinės asmenybės imponuojąs taurumas, veiklus atsidasimas tautos reikalams, didelis išsilavinimas, ramus išlygintas charakteris, gražiai derinės atskirų grupių savitarpio nesutartimus, pagaliau šviesi tolerancija ir mokėjimas nusilenkti daugumos sprendimui -- visa tai kėlė visų srovių pagarbą Basanavičiui.

Pagarbą Basanavičiui ir mes dabar tebejuočiame. Jis mums tebėra ryškiausiaji mūsų tautinio atgimimo asmenybė nes jo vardas yra ankštai susijęs su pačiais svarbiais mūsų naujosios istorijos įvykiais: visų pirma su "Aušros" laikraščio pasirodymu; toliau -- su 1905 m. Didžiuoju Vilniaus Seimu (kada apie 2000 sei-

(Nukelta į 4 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMACK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgim terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITE

BASANAČIUS

(Atkelta iš 3psl.)

mo dalyvių, iš visos Lietuvos suvažiavusių, drąsiai pareikalavo iš rusų valdžios savivaldos Lietuvai; pagaliau su Lietuvos nepriklausomybės paskelbimu. Visur ten Basanavičiaus parašą matome pirmoje vietoje. Tai drauge lyg ir kertiniai Basanavičiaus biografijos akmenys.

Kol mūsų tautinė sąmonė bus gyva, didieji lietuvių tautos veikėjai nuolat grįš į mūsų gyvenimą. Bostono kult. subatvakary dr. Jono Basanavičiaus su grįžimą subtiliai atkūrė Philadelphia J. V. Maciūnas, kuriam vakaro rengėjai už atvežtą paskaitą nuoširdžiai dėkoja. Paskaitos paklausyti susirinko geras pusšimtis šviesių Bostono lietuvių, aplenkusių gausius Juozapinių skobnius. Kai kurie Juozai čia pat savo Vardinių išvakarės atšventė ir buvo pasveikinti -- tai p. Juzė Lapšienė, dipl. inž. J. Dačys, L. E. Ieidejas J. Kapočius, inž. J. Vaičiūgas ir dar vienas mielas tautietis, kurio pavardės nepajėgū prisiminti.

Po poros mėnesių Bostono kultūriniai subatvakariai baigs savo darbo devintąjį sezoną. Turint prieš akis ne pirmo skaitumo sąlygas ir nuotakas, tokiems rengimams išlaikyti tai jau nėra trumpas laiko tarpas. Pirmuosius du metus kult. subatvakarių rengėjų prieky stovėjo Just. Vaičiūsis, o septynis sezonus ištvėrė inž. Edm. Cibas. Jo artimiausi talkininkai yra Ona ir Ant. Vilėniskiai, Al. Griauzdė, L. Lendraitis, Vl. Mickūnas ir St. Santvairas.

Kitas kult. subatvakaris ALT S-gos nainuose, So. Bostone, bus rengiamas balandžio 15 d. 7 val. 30 min. vak. Programoj pasirodys du jauni geologai -- Algirdas Antanavičius ir Tomas Arūnas Žičkus. Kultūrinių subatvakarių lankytojai iš anksto kviečiami to įvykio nepamiršti.

St. S.

KAUNE PADARYTOS
DVI SVARBIOS ŠIRDIES
OPERACIJOS

Kauno klinikinę ligoninę, prof. dr. Jurgio Brėdikio vadovaujamoji širdies chirurgijos klinikoje, kovo mėnesio vidury buvo padarytos dvi širdies vožtuvų pakeitimo operacijos.

ADVOKATAS PRAŠO PATAISYTI
KLAIDĄ

Norėčiau atitaisyti BALF reikalų vedėjų pranešimą apie testamentus ir advokatus.

Kiekvienas asmuo gali sudaryti testamentą ir paskirstyti savo nuosavybę savo nuožiūra. Tuo reikalu jokio teismo patvirtinimo nereikia. Kai asmuo miršta, jo sudarytas testamentas vykdo jo valią. Po asmens mirties, kai kreipiamasi į teismą, tuomet teismas paskiria laiką testamentui patvirtinti. Bendrai, du liudininkai paliudija, kad jie matė ir žino testatoriaus parašą. Tuo pat metu teismas duoda autoritetą testamentui vykdytojui atlikti veiksmus, išplaukiančius iš testatoriaus valios.

Dviem ligonims (vienas iš šiaulių, kitas iš Kėdainių) buvo išimti reumato iškreipti vožtuvai ir jų vieton įsiūti kiti, dirbtiniai. Abu ligonys gerai jaučiasi.

Operacijų stebėti buvo atvykęs iš Maskvos prof. G. Solovjovas, kuris pareiškė (Tiesa, kovo 21), kad tokios operacijos neseniai pradėtos daryti Maskvoj, Leningrade ir Kijeve, ir jų atlikta jau apie 300, bet J. Brėdikio vadovaujamoji klinikoje esąs geriausiai pasirengęs kolektyvas ir čia tokios operacijos galinčios būti atliktos "kuo sėkmingiausiai".

Prieš keletą metų dr. J. Brėdikis lankėsi Vakarų Europoj (tada dar tik rengėsi daktaro laipsniui), siekdamas susipažinti su širdies ir kraujagyslių operacijoms vartojamomis medžiagomis. Vėliau suorganizavo tokių medžiagų gamyklą Kaune. Dabar J. Brėdikis yra minėtos klinikos vadovas ir profesorius Kauno Medicinos Institute. (ELTA)

Kun. L. Jankus paminėjo, kad advokatai ima honoraro pusę ar trečdalį. Tai neatitinka tiesai. Angliškai vadinamas probate ar surogatas teismas yra vienodas visoje Amerikoje. Išlaidos yra nustatytos teismo sprendimu ir taip pat American Bar Association. 9 mėn. laikotarpio testamentą vykdytojas ir advokatas surenka visą testatoriaus turtą - palikimą ir apmoka visas išlaidas. Advokatas ir test. vykdytojas parengia finansinę apyskaitą (final account) ir pateikia teismui visas sąskaitas patvirtinti. Kai kuriose valstijose yra nustatyti advokato ir test. vykdytojo honorarai. Už mažos sumos testamentą bendrai paskirta 10 proc., o test. vykdytojui -- 5 proc. Jeigu testamentą suma yra didesnė, tada honoraro procentas kiek sumažėja. Per tą laiką advokatas ir test. vykdytojas apmoka fed. ir valstijos paveldėjimo mokesčius. Jiedu, visą turtą surinkę ir nuosavybę pardavę, pinigus įneša bankan test. vykdytojo vardu. Apmokėjęs vi-

sas sąskaitas, jis patiekia teisėjui ne tik apmokėtas sąskaitas, bet ir banko knygeles.

Tūkstančiai ir milijonai dolerių, paliktų be testamentų guli miestų kasose. Miestas, išlaidas apie 15 metų, jei niekas neatsišaukia, galutinai pasiima savo žinion toki turtą. Į tuos skaičius patenka ir daugelio lietuvių nuosavybės. Kun. L. Jankus turėtų skatinti, kad mirusių turtas pereitų į liet. organizacijų rankas - bažnyčioms, spaudai, mokykloms, švietimui.

Adv. Charles P. Kal

HELP WANTED MALE

WANTED:

Experienced Chemist

to report directly to Vice President. Prefer cellular background in rubber or plastics. Unusual opportunity. Send resume to:

Thomas F. Sheppard,
Vice President

Sponge-Cushion, Inc.

Morris, Ill. 60450

(38-40)

WANTED EXPERIENCED
MACHINE REPAIRMEN
Steady work for qualified men. Days only, 53 hrs. week.
Apply in Person
CORBAN SCRAPING & MACHINERY
8905 Dickens Cleveland, Ohio
216 — 721-3737 (32-39)

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%
ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%
ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoje modernioje
PARAMA-MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str. Napoleon Brandy 5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof whiskey 5th — \$3.39
3. Imported Scotch Whiskey 5th — \$3.98
4. Imported French Cordials 5th — \$2.98
5. Ljebfraumilch German Wine 5th — \$0.98

6. Imported French Brandy 5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz. Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

JOHANNES M. SIMMEL

(2)

Tomas Lievenas, vokiečių bankininkas, prieš savo norą II Pas. karo metu ir po karo turėjo dirbti vokiečių, prancūzų, anglų, amerikiečių ir sovietų žvalgyboms. 1957 m. jis nutarė pradėti ramų gyvenimą. Bet tam reikėjo daug pinigų. Lievenas sugalvojo atsispausdinti DESU įmonės netikrų akcijų už milijoną markių. Tam buvo reikalinga popieriaus fabrikanto Schallenbergio talka. Lievenas pasikvietė jį vakarienei ir paprašė 50 lapų popieriaus. Schallenberg nesutiko ir Lievenas pradėjo šantažuoti, žinodamas jį buvus aukštu nacių pareigūnu.

-- Matote, -- pasakė Tomas Lievenas Schallenbergui, -- aš irgi turėjau audringą praeitį ir dabar norėčiau ją nusikratyti. Tam man reikalingas jūsų popierius. Bandymas jį imituoti užimtų daug laiko. Aš pažįstu patikimus spaustuvininkus, kurie... jūs nesijaučiate gerai? Neimkit taip jautriai į širdį. Išgerkit truputį šampano, tai padės... Tęskime toliau: tuoj po karo aš turėjau galimybę prieiti prie slapčių bylų. Jūs tada slapstėtės Miesbachė...

-- Tai melas! -- sušuko Schallenberg.

-- Atsiprašau, aš norėjau pasakyti Rosenheime.

Schallenberg nepajėgė nieko atsakyti.

-- Aš žinojau, kad jūs ten slapstotės. Galėjau jus areštuoti, bet sau pasakiau: kokia tau iš to bus nauda? Jei tu jį areštuosi, jį išduos lenkams. Kas iš to? Priešingai, sakiau sau, jei tu

jį paliksi ramybėje, tai už kelių metų tas dženelmanas iš naujo išplauks į paviršių. Tokie asmenys niekad nedingsta... Ir tada jis tau bus naudingesnis, negu atidavus lenkams.

Schallenberg atsistojo:

-- Aš eisiu tiesiai į policiją ir įteiksiu skundą.

-- Telefonas yra gretimame kambary, -- pasakė Tomas po stalu du kartu paspausdamas skambutį.

Žvakių liepsna iš naujo sumirgėjo, kai Bastien tyliai įėjo kambarin, ant sidabrinio padėklo nešdamas fotokopijas.

-- Prašau pasižiūrėti, -- pasiūlė Tomas.

-- Vienoj jų esate uniformoj. Čia taip pat rasite savo pasirašytus dekretus 1941-44 metų laikotarpį ir pakvitavimą SS išmokant šimtą tūkstančių markių...

Schallenberg sudribo kėdėje.

-- Jūs galite išleisti, Bastien. Ponas direktorius susipažino su dokumentais.

Tarnui išėjus, Tomas tęsė toliau.

-- Už dalyvavimą mano plane aš jums siūlau penkiasdešimt tūkstančių. Manau tas jus patenkins?

-- Aš nepasiduosiu šantažui, -- atsakė Schallenberg. -- Jūs esate tikras beprotis, norėdamas atsispausdinti netikras akcijas! Jūs pakliūsute į kalėjimą ir mane ten nusitempsite. Aš būsiu baigtas žmogus, jei jums duosiu popieriaus.

-- Nei aš pakliūsiu kalėjimui, nei jūs būsite baigtas žmogus. Nebent man neduosite popieriaus...

Tomas paspaudė skambutį.

-- Jūs paragausite desertą, kuris tikrai jums patiks.

-- Aš nepaįsiu burnon nė mažiausio kąsnio šantažuotojo namuose!

-- Kada galiu tikėtis gauti popierių?

-- Niekad! -- suriko Schallenberg. -- Jūs negausite nė vieno lapo.

Buvo vidurnaktis ir dideliame salone prie ugniakūrio sėdėjo Tomas Lievenas su savo tarnu

Bastienu.

-- Už savaitės Schallenberg pristatys popierių. Per kiek laiko tavo draugai galės atsispausdinti akcijas? -- paklausė Lievenas.

-- Maždaug per dvi dienas, -- atsakė Bastien, prie lūpų pakeldamas stiklą su konjaku.

-- Tad aš galėsiu išvykti į Zurichą gegužės 1 dieną, -- pasakė Lievenas. -- Štai vienos akcijos pavyzdys ir sąrašas su numeriais, kuriuos aš norėčiau matyti akcijose.

-- Ar galėčiau sužinoti, ką tu kombinuoji? -- paklausė Bastien. Į Lieveną jis kreipdavosi vardu tik tada, kada juodu būdavo vieni. Jie pasižinojo jau 17 metų. Bastien ne visada buvo kambariniu. Bastien su Tomu susipažino karo metu Marselyje ir jam teko dalintis kalėjimo cele, o tokie dalykai sustiprina draugystę.

-- Dalykas labai paprastas ir legalus. Mano sukčiavimas bus rafinuotas. Lieskim medį, kad niekas nesupras jog tai apgavystė. Visi uždirbs pinigų ir bus patenkinti.

-- Man, tačiau, sunku perprasti šitą kombinaciją, -- pasakė Bastien. -- Akcijos turi kuponus, kurie, terminui suėjus, duoda teisę gauti nuošimčius, proporcingai išvedamus iš įmonės pelno.

-- Na, tai kas?

-- Kuponai išmokami pagal akcijos numerį. Tokiu būdu jie bus išmokėti dukart, nes ir tikrosios akcijos savininkas norės gauti nuošimčius, o tada viskas iškils viršun...

-- Kas tau sakė, kad aš pristatysiu kuponus bankui?

-- Reiškia, yra koks nors triukas?

-- Aišku, -- pasakė Lievenas atidarydamas geležinę spintą, kurioje buvo krūva grynų pinigų, kelios plytos aukso ir trys dėžutės brangakmenių. Kampe buvo padėta krūva netikrų pasų. -- Saugumo sumetimais vykstant į Šveicariją reiks pasirinkti kitą pavardę. Pažiūrėkim kokie man liko vokiški pasai: Hans Hauser... Peter Scheuner... Baron Ludwig von Trendelenburg... Wilfried Ott...

-- Tavo vietoje barono paso neliesčiau, nes jis vis tebeieškomas Prancūzijoje, -- pasiūlė Bastien.

(Bus daugiau)

• Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus metinis organizacijų atstovų susirinkimas įvyksta sekmadienį, balandžio 23 d., 12 val., Lietuvių Klubu apatinėje salėje.

Darbotvarkėje: Valdybos veiklos, izdo ir revizijos komisijos pranešimai, naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai ir kiti reikalai.

Visos Clevelando lietuvių organizacijos prašomos susimokėti nario mokestį skyriaus izd. R. Kudukiui ir prisiųsti po tris atstovus.

Valdyba

• Nauja LB Clevelando I-os Apylinkės Valdyba savo balandžio 2 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkas — Julius R. Smetona, I vicepirm. (pirm. pavad., spaudos ir inform.) — Algimantas Pautienis, II vicepirm. (organizac. ir švietimo) — Feliksas Eidimtas, išdininkas — Rimas Grincius, sekretorius — Antanas Razgaitis, parengimų vadovas — Elena Šarkauskienė, solidarumo įnašų rinkėjas — Juozas Mikonis.

KULTŪRINĖ POPIETĖ

Kovo 17 d. Clevelande įvyko Vysk. Valančiaus Lituanistinė mokyklą lankančių mokinių motinų ir kviestų ponių kultūrinė popietė. Popietė įvyko dr. A. Nasvyčio bute, kurią atidarė p. Brigita

VAKARAS LIETUVIŠKO JAUNIMO ŽAISMUI

Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos vakaras, surengtas balandžio 1 d. šv. Jurgio parapijos salėje, savo tikslą atsiekė: svečių, atnešusių mokyklai reikalingos paramos, buvo daug, programa, atlikta L. Sagio vadovaujamos šokių grupės "Grandinėlės" žavėjo ir dar daugiau žadėjo ir, pagaliau, gausus svetimtaučių sve-

Nasvytienė, pareikšdama, kad reikia lituanistine mokykla domėtis, padėti ją išlaikyti ir raginti vaikus domėtis lietuviškom pamokom.

Popietės programa buvo įdomi ir įvairi. Milda Lenkauskienė papasakojo savo išpūdžius iš keilinės i Pietų Amerikos lietuvių kongresą ir po kitus Pietų Amerikos kraštus. Savo išpūdžius ji paįvairino skaidrėmis. Jūra Gailiušytė skaitė iš Vyt. Mačernio Vizijų ciklo šeštąją viziją. Ponia Smetonienė skambino pianinu Schumanno "Papillon" ir dvi Chopino mazurkas. Po programos buvo vaisės.

Susirinkę džiaugėsi kultūrine popiete, prašė dažniau jas rengti. Popietės pelnas paskirtas lituanistinei mokyklai. Subuvimą surengė lituanistinės mokyklos tėvų komitetas.

čių skaičius gavoprognos ne tik pasilinksminanti lietuviškojo aplinkoj, bet kartu išitikinti, kad lietuviškas jaunimas dirba ir mėgsta tautinės kultūros puoselėjimo darbą.

Svečių tarpe matėsi būrys iš Indijos ir kitų kraštų, daug įvairių įstaigų atstovų, The Cleveland Press tautybių skyriaus redaktorius Theodore Andrica, šalia jo salės ir parapijos šeimininkas klebonas kun. B. Ivanauskas, mokyklos seselės. Buvo svečių ir iš kitų miestų — inž. A. Damušis iš Detroito, inž. Grina su ponia iš Pittsburgho ir kt.

Visi buvo skoningai ir gausiai vaišinami mokyklos tėvų komiteto ponių ir uolių talkininkių.

Grįžtant prie programos, tenka primuščiausia pasveikinti Liudą Sagį už jo sugebėjimą ir idėją darbą lietuviškuosius tautinius šokius ištraukiant iš konservatyvios statikos į jaunimo žaismo režisūrą. Toje režisūroje visuomet dar atsirastų užpildytinų spragų, bet jas užpildys darbas, kurio nesigaili nei vadovai nei patys šokėjai.

Ir taip programoje nerandam įrašytų nei Jonkelio, nei Mikitienės, nei Klumpakojų, nei eilės kitų "tradicinių" šokių pavadinimų, o jų pagrindas išvystas pasisveikinimą, vartelius, ratelį, polką, kiek pafilirtavus, ieškomos merginos kanapėms rauti. Kas beko, atsiranda ir piršlys su savo bėdom. Čia Linas Stempuzis susilaukė šiltų simpatijų ir šokių ir vaidybą.

Po trumpos pertraukos sudunda klumpės prasmingai stilizuotam klumpakojui, vėl keletas žaismingų mergaičių ratukų — suktukų ir — jau anksčiau matytas gyvas, judrus, energingas jaunimo šokis, kuriame savo solo partijose vis tvirtiau, o kartu laisviau ir nevaržomai reiškiasi Dalia Zilytė ir Petras Matulevičius.

Finale darnios visų šokių eilės, kaip dailios, lygiai išrikuotos audinių špūlės staklėse, šaudė viena pro kitą, parodžius junginio darną, įsijautimą ritmui.

Šokėjai, vadovai ir visi talkininkai susilaukė užtarnautų plojimų.

Šokius lydėjo 5 muzikantų orkestras, vadovaujant J. Pažemiui.

Mokyklos vedėjas P. Joga gerai padarė, neieškodamas daug žodžių padėkai programos dalyviams, gausiems jų talkininkams ir svečiams. Padėka ir visų idėtas darbas jautėsi visoje salėje, viso pobūvio metu.

Vysk. Valančiaus Lit. Mokykla, jos Aukuro Ansamblio su šokių grupe sudaro Clevelando lietuvių vienetą, vertą ne tik pasididžiavimo ir pagarbos, bet ir tolimesnės paramos jų gražiam lietuviškame darbe.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

FREE

Come in to any one of our offices and pick up your FREE litter bag . . . help keep our country clean and beautiful by using this handy travel litter bag.

KEEP AMERICA BEAUTIFUL

5 LOCATIONS

Main Office: 813 EAST 185th STREET

26000 LAKE SHORE BLVD.

6235 ST. CLAIR AVENUE

25000 EUCLID AVENUE

6135 WILSON MILLS ROAD

ST. CLAIR SAVINGS

5 1/4% SAVINGS CERTIFICATES

4 1/4% SAVINGS PASS BOOKS

DALYVAUKIME LB TARYBOS RINKIMUOSE

Jau kuris laikas spaudoje skelbiama penktosios LB Tarybos rinkimai, kurie numatyti gegužės 6-7 dienomis visuose JAV lietuvių kolonijose kur tik yra LB apylinkės bei apygardos ir ten kur jų nėra.

Šiems LB penktosios Tarybos rinkimams Clevelande sudaryta ne tik Apylinkių rinkiminė komisija, bet ir Trečioji Apygardinė rinkiminė komisija, kuri apima sekančias vietas: Michigano (išskiriant Grand Rapids Apylinkę), Ohio, New Yorko (vakarinė dalis), Columbus, Detroito, Rochesterio, Buffalo, Pittsburgho, Clevelando 1-mą ir 2-rą Apylinkę.

Clevelandiečiams teks gerokai padirbėti, o ypač Apygardinei rink. komisijai. Ji gavusi iš minėtų vietovių į Tarybą kandidatuojančių sąrašus turės pagaminti balsavimui lapelius su kandidatuojančių pavardėmis ir juos išsiuntinėti visoms apylinkėms, kur ir bus pravedami balsavimai. Balsavimui pasibaigus visi daviniai vėl suplausk į Apygardinę Komisiją, kuri padarys visų Apygardoje balsavimo davinų bendrą santrauką ir su atitinkamu protokolu pasiųs Vyr. Rinkimininei Komisijai Chicagon. Vyr. rink. komisija gavusi iš visų JAV balsavimo vietovių, pagal balsų daugumą atrinkė asmenis, kurie sudarys LB Tarybą.

Rinkimai ir visas rinkimų aparatas pilnai pateisina demokratinį rinkimų tvarką.

Rinkimuose gali dalyvauti visi lietuviai nuo 18 m. amž. Todėl, kad pateisinti LB institucijų šiuose rinkimuose siekiama tikslą, idėją darbą ir būtų nepateisinama nedalyvauti rinkimuose dėl kokių nereikšmingų priežasčių ar nekreipimo į tai dėmesio.

Renkant ketvirtąją LB Tarybą clevelandiečiai rinkimuose dalyvavo labai geru skaičiumi, ko tikimasi ir

šiuose penktosios Tarybos rinkimuose.

LB Tarybos rinkimus skelbia LB Centro Valdyba ir parengia LB Tarybos rinkimų taisykles, LB Taryba yra vyriausias LB organas, renkamas trejiems metams, į Tarybą atrenkama 37 asmenys gavę daugiausia balsų, iš šių išrinktųjų Tarybon asmenų kadencijos metu sudaromas Tarybos prezidiumas, kuris vadovauja ir atstovauja Tarybai. LB Taryba: priima ir keičia LB įstatus, tvirtina LB Centro Valdybos pateiktus LB Kultūros Fondo, švietimo Tarybos, Ekonominės Tarybos ir kitų centrinių institucijų nuostatus. Renka LB Centro Valdybos pirmininką ir tvirtina jo pristatytus Centro Valdybos narius, LB Kontrolės Komisiją ir LB Garbės Teismą, nustato tautinio solidarumo įnašų dydį ir jų paskirstymą, taria LB veiklos klausimus ir būdus, tvirtina LB Centro Valdybos sąmatą, veiklos bei finansų apyskaitas ir LB Kontrolės Komisijos aktus, nustato JAV LB atstovavimo būdą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime.

LB Taryba gali pareikšti nepasitikėjimą LB Centro Valdybai arba jos nariui, nustato LB Centro Valdybos narių skaičių.

Iš šių LB Tarybos darbų matome, kad Taryba yra svarus ir svarbus LB organas. Tad balsuodami atkreipime didesnio dėmesio į įstatytus kandidatus ir išrinkime iš gerųjų geriausius, kurie su ryžtu ir pasišventimu dirbtų LB tikslams — lietuviybės išlaikymo gerovei ir mūsų tėvynės laisvinimo bare. Dalyvaukime skaitlingai rinkimuose palikdami valandėlei kitus rūpesčius, nes tai mūsų tautinė pareiga.

F. Eidimtas

PARDUODAMAS NAMAS

Dvigubas namas. 6 mėnesių senumo. Dviejų miegamųjų. Randasi E. 223 gt., Euclide. Parduoda savininkas. Šaukti po 6 val. vak. telef. 261-3050.

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC

Tool Co.

3784 E. 78 St.

Cleveland, Ohio

341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMA IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

BILIETAI JAU PARDUODAMI! METROPOLITAN OPERA

APRIL 24-29 IN PUBLIC AUDITORIUM

Bal. 24, vak.: LA GIOCONDA
Bal. 25, vak.: MASKED BALL
Bal. 26, vak.: LOHENGGRIN
Bal. 27, vak.: FLEDERMAUS

Bal. 28, vak.: AIDA
Bal. 29, diena: LA TRAVIATA
Bal. 29, vak.: OTELLO

KAINOS: \$2.50, \$3.50, \$4.50, \$5.50, \$6.50, \$9, \$11, \$13, \$13.50 (No Tax)
Biliety yra visoms operoms... Kainos skirtingos įvairioms operoms.
KASOS: Broadview Savings & Loan įstaiga, 299 Euclid — tel. 621-8897
Atsargos 9:30 v. r. iki 5:30 v. p. p. Parduodami libretai
Vartoti Knabe piano išimtinai.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

HAMILTONO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS "AUKURAS" stato J. GRINIAUS

GULBĖS GIESMĖ

5-kių veiksmų istorinę dramą, **1967 m. balandžio mėn. 15 d., 7:30 val. vak.** ir **balandžio mėn. 16 d., 3 val. po pietų**, Jaunimo Centre, 5626 S. Claremont, Chicago, Ill.

Veikalą režisuoja aktorė E. DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ.

Kvietimai gaunami MARGINIUOSE, 2511 West 69 Street, Chicago, Ill., ir ŠTEINBERGO krautuvėje, Cicero, Ill., taip pat balandžio 15 d. nuo 5 val. vakaro ir balandžio 16 d. nuo 1 val. po pietų prie įėjimo.

Visas pelnas skiriamas lituanistinėms mokykloms remti. Lietuvių visuomenę maloniai kviečia LB Chicago's Apygardos Valdyba.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vėiko valdyba kovo 30 d. posėdyje svarstė Lietuvos gyventojų martirologijos (nukentėjimo nuo bolševikų ir nacių okupacijų teroro) studijos klausimą

PADĖKA

Mano mylimam Tėveliui Lietuvoje mirus, visų mūsų giminių, bičiulių ir pažįstamų, raštu ar žodžiu, pareikšta užuojauta ir parodytas nuoširdumas pasiliks mums neužmiršamas. Ačiū.

J. A. Jankus ir šeima

A + A

ELENAI STEPONAITIENEI

mirus, jos dukrai RIMAI su šeima, sūnui VINCUI ir kitiems giminėms reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdime

Juozas ir Rita Nausėdai

Buvusiam Lietuvos Valstybės Teatro Vyr. Dailininkui

A + A

VIKTORUI ANDRIUŠIUI

mirus, Jo žmonai ALDONAI ir artimiesiems reiškiamo širdingiausią užuojautą

N. A. Butkai,
I. A. Sprindžiai,
A. S. Velbasiai

A + A

VIKTORUI ANDRIUŠIUI

mirus, Jo žmonai ALDONAI ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Henrikas ir Marta Macijauskai

Š. m. kovo 27 d. Bostone po sunkios ir ilgos ligos mirė

VIKTORAS ANDRIUŠIS,

buv. Valstybės Teatro vyr. dailininkas, ALT S-gos Bosto sk. namų dekoratorius, to skyriaus narys, savo darbais gyvai pasireiškęs Bostono lietuvių kultūrinėje veikloje.

Pranešdamos apie tai visuomenei, gilią užuojautą reiškia Velionio našlei

ALDONAI STANKŪNAITEI-ANDRIUŠIENEI

ir jo artimiesiems, dalyvaudamos jų skausme ir liūdesy —

ALT S-gos Bostono Sk. Valdyba
ir
Kultūriniams Subatvakariams Rengti
Komisija

ir nutarė pasiūlyti, kad tokią studiją rengtų ir išleistų Lietuvos Studijų Institutas. Vlikas pasižada padėti rinkti studijai reikiamus duomenis ir rūpintis jos išleidimo reikmenimis.

PREMIJŲ

ĮTEIKIMAS

PHILADELPHIJOJ

ALTS-gos Philadelphia's skyriaus buvopaskelbęs konkursą už geriausią straipsnį arkorespondenciją 1966 m. Dirvoje. Šio konkurso laimėtojai, pagal skyriaus visuotinio susirinkimo balsavimus, buvo dr. A. Budreckis ir J. Bubelis.

Premijų įteikimas laimėtojams įvyks š. m. balandžio mėn. 15 d. Ta pačia proga skyriaus ruošia ir muzikos bei literatūros vakarą. Programoje dalyvaus ir iš savo kūrybos skaitys: A. Budreckis, H. Lukaševičius, St. Jakštas ir J. Bubelis. Muzikinę dalį išpildys B. Pumpulytės vedamas styginis kvartetas. Pažymėtina, kad smuikininkė Br. Pumpulytė su šiuo kvartetu yra daugelį kartų pasirodžiusi amerikiečiams. Parengimas vyks gražioje ir jaukioje latvių klubo salėje 7 ir Spring Garden-g-vių kam-pas. Po meninės dalies — vakarienė. Gros geras 5 asmenų orkestras.

Tikimasi svečių iš New Yorko, Elizabetho, Newarko, Baltimorės, Trentono ir kitų vietovių. Juo labiau, kad tą pačią dieną Philadelphia'je įvyksta ALT S-gos Rytų apygardos suvažiavimas.

Mašinoms pastatyti yra alkštė ir gretimos gatvės neapgyventos. Įėjimas su vakariene — 5 dol. Bilietus galima įsigyti iki š. m. balandžio

10 d. pas: P. Didelį, V. Gruzdį, P. Jonką, A. Jonį, P. Mitalą ir Br. Vigelį.

Stalai 8 asm. užsiskomai pas tuos pačius asmenis. Parengimo pradžia 6 val. 30 min. vak. Kviečiame ir tikimės, kad atsilankę nesigailėsite jaukioje aplinkumoje, gražiai šeštadienio vakarą praleidę.

Skyriaus valdyba

CHICAGO

• "Aukso Žąsis", lietuviškas spalvotas filmas, kartojamas Chicagoje, Jaunimo Centre, balandžio 9 d., sekmadienį, dviem seansais: 3 ir 6 val. p. p. Bilietai (\$1.50) gaunami prie įėjimo nuo 2 val. p. p. Jaunieji ir vyresnieji žiūrovai kviečiami atsilankyti. (Sk.)

NEW YORKO VYRŲ OKTETAS CHICAGOJE

Šeštadienį, balandžio 8 d., 7 val. vak., Jaunimo Centre, Chicagoje, Putnamo Sesių rėmėjai rengia muz. A. Mrozinsko vadovaujamo New Yorko vyrų okteto koncertą. Chicago ir jos apylinkių visuomenė yra kviečiama atsilankyti, pasigėrėti darnia daina ir kartu paremti Putnamo Sesių plačią, lietuvių visuomenei svarbią ir naudingą veiklą.

BRAIŽYTOJŲ KURSAI

Susidarius pakankamam skaičiui asmenų, Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago's skyriaus yra numatęs prvesti elektros, mechanikų, statybos braižytojų parengimo kursus. Asmenys suinteresuoti minėtais kursais, dėl informacijų prašomi skambinti telef. LU 2-5939 arba telef. 325-1691.

NEW YORK

• Algirdo Landsbergio dramos veikalai statomi tiek lietuvių, tiek anglų kalbomis. Jo vėliausias tar-sas "Barzda" kartu su Kostu Ostrausko populiariaja "Pypke" išvys rampos šviesą New Yorko Lietuvių Teatro spektaklyje, balandžio 29 d., šeštadienį, 8 val. vak. Van Wyck Jr. High School, 85-05 144th St., Jamaica, N. Y. Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

SCHOOLS

SACRED HEART ANDOVER, MASS.

Resident school for boys in
GRADES 4—8
Conducted by Brothers of
The Sacred Heart.
Modern Fireproof Building
—Large Campus.

(28-42)

New Yorko vyrų oktetas pirmą kartą koncertuos Chicagoje, Okteto vadovas — muz. A. Mrozinskas (sėdi vidury); I tenorai: V. Dau-girdas ir A. Ilgutis; II tenorai: R. Kezys ir J. Nakutavičius; baritonai: K. Simanavičius ir V. Alksninis; bosai: L. Ralys ir V. Aukš-tikalnis.
V. Alksninio nuotrauka

DETROIT

• Dail. S. Kvietinės tapybos ir S. Petravičienės keramikos kūrinių parodos atidarymas Detroite įvyks Lietuvių Namuose š. m. balandžio 9 d., 12 val. p. p. ir tęsis iki balandžio 16 d. Im-tinai. Parodą ruošia DLK Birutės Draugija.

Detroito visuomenė kviečiama kuo gausingiau į atidarymą atsilankyti. Įėjimas laisvas.

Geriausiai RAŠYSI visada turime ir liet. raidynų ir SKAIČIUOSI mašinėlė. Geriausia muzika yra STEREO — ir mažais tranzist. pagrausite visą pasaulį. Geriausia TV yra SPALVOTA. Burroughs, Grundig, Olympia, Royal, Telefunken, Zenith ir kt. firmos. NEPERMOKEKITE kitur pirma nepalyginam/kainas. Pranešę kuo domėtės dykai gausite spalvotus katalogėlius. Rašykite: J. L. Giedraitis, 10 BARRY Drive, E. Northport, N. Y., 11731.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED MALE

WANTED 1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
1st & 2nd Shift
ALL AROUND TOOLMAKERS
BENCH MEN
2nd Shift

Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerances.
Modern clean shop with above aver-age wages. Experienced only.
OHIO MACHINE & MOLD CO.
1938 S. Arlington St., Akron, Ohio
216 — 573-3301

(38-41)

METAL FABRICATION FOREMAN

SOUTHERN OPENING for
experienced Metal Fabrication
Foreman with 75-year-old At-lanta Company. Must be ex-perienced in supervising oper-ation of Press Brakes, Shears, Spot Welders and Seam Weld-ers. Excellent opportunity for right man in an area where climate is ideal. Age to 45. Call Mr. Wynn, collect, for inter-view appointment. 404 — 524-0881, Atlanta, Ga.

ATLANTA STOVE WORKS

P. O. Box 5254 Station E.
Atlanta, Georgia 30307

(38-42)

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Bronys Raila — LAUMIŲ JUOSTA\$2.50
V. Šliogeris — A. Smetona — žmogus ir
valstybininkas\$2.00
Vl. Ramojus — KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ\$2.50
Pr. Naujokaitis — ŽYDINČIOS DIENOS\$3.50
J. Balys — LIETUVIŲ LIAUDIES PASALEJAUTA \$3.00
Gintarė Banaitytė-Ivaškienė —
BALTASIS STUMBRAS\$3.60
A. Baronas — TREČIOJI MOTERIS\$2.50
KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJOJ\$3.00
Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS \$3.00
ŠIRDIES PRIEPUOLIAI\$3.75

Be to, Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti plokšteles:
LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI — Stereo\$5.00
A. Stempuzienės — D. Lapinsko — D A I N' O S
Stereo — \$7.00, Mono — \$6.00
St. Baro — Operų arijos. Stereo — \$7.00, — Mono — \$6.00
AURELIA — Šokių muzika\$5.00
Siunčiant čekį ar perlaidą, pridėkite 25 centus per-siuntimo išlaidoms.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103